

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК УМОВА ЙОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

УДК 330.341.1

Зарицька Ольга Іванівна
студентка 4 курсу, 1 групи
факультету економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

У сучасному світі економічне зростання все більше і більше залежить від здатності генерувати високу інноваційну активність і те, що інновації у сучасному світі є рушійною силою для розвитку будь-якого підприємства, розгляд питання щодо підвищення ефективності інноваційного розвитку на підприємстві є актуальним, особливо для вітчизняних виробників в умовах політичної та економічної нестабільності.

Теоретичні та методичні засади управління інноваційним розвитком розглядалися в роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених: Оленець А. Г. [1], Черваньов Д.М. [2], Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д., Булгакова С.О., Куліш А.П. [3] та інші.

Метою статті є обґрунтування інноваційного розвитку підприємства на основі оцінки його фінансової стійкості.

У науковій літературі існує безліч варіантів трактування поняття „інноваційний розвиток”. Проаналізувавши деякі з них, визначено, що інноваційний розвиток - це процес цілеспрямованих, послідовних дій підприємства для збалансування інноваційного стану завдяки використанню зовнішніх та внутрішніх факторів, що формують стійкість організаційної та функціональної системи підприємства в умовах ринкової економіки, що характеризується якісним результатом, який досягається інтенсивністю та швидкістю інноваційних процесів на підприємстві.

Для успішного інноваційного розвитку та подальшого підвищення ефективності використання інновацій на підприємстві необхідне залучення таких ресурсів підприємства:

- 1) інтелектуальні (патенти, ліцензії, винаходи);
- 2) фінансові (власні, позикові, інвестиційні кошти);
- 3) кадрові (персонал, що має необхідну освіту, досвід та керівник, зацікавлений в впровадженні інноваційних розробок на підприємстві) та інші.

Наявність і масштаби розвитку цих сфер визначають як наявну міру готовності, так і майбутню ступінь ефективності освоєння підприємством нових технологій.

Під можливістю підприємства ефективно розвиватися з інноваційної точки зору в сучасних умовах розуміють його максимальні можливості здійснювати активну інноваційну діяльність, яка проявляється в ефективному забезпеченні наявних і нових технологій. Враховуючи цей факт, оцінку спроможності підприємства до інноваційного розвитку пропонується проводити на предмет достатності у підприємства фінансово-економічних ресурсів для ефективного забезпечення інноваційної діяльності. В сучасних економічних умовах в нашій країні такий підхід є доцільним, адже закриття закордонних ринків та зниження платоспроможності населення країни призвело до зниження фінансової стійкості, яка забезпечує інноваційний розвиток підприємства [4].

Методика оцінки фінансової стійкості передбачає здатність підприємства забезпечувати здійснення всіх процесів:

- 1) власними оборотними засобами;
- 2) власними оборотними коштами і довгостроковими кредитами;
- 3) власними оборотними коштами, довгостроковими і короткостроковими кредитами.

Такий аналіз дозволяє виявити надлишок або нестачу засобів для поліпшення використання інноваційного потенціалу підприємства.

Розглянемо вищенаведені показники та формули, за допомогою яких вони розраховуються.

1. Власні оборотні кошти.

Цей показник обчислюється як різниця власних коштів та основних засобів і вкладень (необоротних активів).

2. Наявність власних оборотних коштів і довгострокових позикових джерел для формування запасів і витрат.

3. Загальна величина основних джерел коштів для формування запасів і витрат.

Зазвичай виділяють чотири основних типи фінансової стійкості:

1) абсолютна стійкість фінансового стану, при ній підприємство покриває свої витрати власними коштами.

Визначається рівністю: $\pm E_c \geq 0; \pm E_t \geq 0; \pm E_\Sigma \geq 0; S = (1; 1; 1)$,

де S – фінансова стійкість;

2) нормальна фінансова стійкість, при ній підприємство покриває свої витрати власними коштами і довгостроковими кредитами.

Визначається рівністю: $\pm E_c < 0; \pm E_t \geq 0; \pm E_\Sigma \geq 0; S = (0; 1; 1)$;

3) нестійкий фінансовий стан, коли джерелами покриття витрат є власні кошти, довгострокові, короткострокові кредити і позики.

Визначається рівністю: $\pm E_c < 0; \pm E_t < 0; \pm E_\Sigma \geq 0; S = (0; 0; 1)$;

4) кризовий фінансовий стан, коли підприємство не має власних коштів для покриття витрат.

Визначається рівністю: $\pm E_c < 0; \pm E_t < 0; \pm E_\Sigma < 0; S = (0; 0; 0)$ [5].

На основі наведених типів фінансової стійкості автором пропонується виділяти чотири основні типи інноваційного розвитку підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

Варіанти інноваційного розвитку підприємства

Джерела покриття витрат і функція фінансової стабільності	Рівень забезпеченості підприємства ресурсами	Тип інноваційного розвитку	Характеристика інноваційного розвитку
1	2	3	4
Високі інноваційні можливості			
Власні кошти $S = (1,1,1)$	Висока забезпеченість власними ресурсами	Проактивний	Досягнення лідерства на ринку шляхом створення та впровадження нових технологій або копіювання існуючої
Середні інноваційні можливості			
Власні кошти та довгострокові кредити $S = (0,1,1)$	Нормальна фінансова забезпеченість необхідними ресурсами	Активний	Копіюванням нової технології інших підприємств та її опанування з метою виходу на нові ринки або укріплення своїх позицій на існуючому
Низькі інноваційні можливості			
Власні кошти, довгострокові і короткострокові кредити та позики $S = (0,0,1)$	Задовільна фінансова підтримка. Для реалізації стратегій інноваційного розвитку потрібне залучення значних фінансових коштів із зовнішніх джерел	Залежний	Низький рівень впровадження інновацій, інтенсивність якого залежить від зовнішніх вкладників
Нульові інноваційні можливості			
– $S = (0,0,0)$	Дефіцит або відсутність джерел покривання витрат	Пасивний	Мінімальний розвиток інновацій, здебільшого пов'язаних з удосконаленням форми і сервісу традиційної продукції

Таким чином, для інноваційного розвитку підприємства потрібно, в першу чергу, визначити, чи спроможне підприємство на покриття витрат для успішної реалізації інноваційної діяльності з фінансової точки зору.

Враховуючи значну роль інноваційного розвитку для підприємства та необхідність пошуку коштів для успішного його використання, в даному науковому дослідженні автором було запропоновано оцінку можливості підприємства інноваційно розвиватися за допомогою оцінки його фінансового стану. Крім того, в залежності від фінансової стабільності підприємства, запропоновано типи інноваційного розвитку, які відповідають наявним інноваційним можливостям підприємства.

У подальших дослідженнях автор планує зосередити увагу на аналізі можливості застосування запропонованих типів інноваційного розвитку для конкретних підприємств Харківщини.

Література

1. Оленець А. Г. Формування й оцінка інноваційного потенціалу України / А. Г. Оленець // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - 2008. - Вип. IV, т. 1 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2008_4_1/12.pdf
2. Черваньов Д.М. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України.– К.: Знання, 2008 – 125 с.
3. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д., Булгакова С.О., Куліш А. П. Фінанси підприємств: Підручник. – 6.вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.
4. Прохорова В.В. Інноваційні перетворення як структурний елемент антикризового управління підприємством / В.В. Прохорова, В.І. Ярмолюк // Економіка і управління. – 2013. – № 2. – 180 с.
5. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України. – Т. 2 :Інноваційно-технологічний розвиток економіки / за ред. акад. НАН України В.М. Геєця, акад. НАН України В.П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б.Є.Кваснюка. – К. : Фенікс, 2007. – 564 с.

6. Інноваційний потенціал організації. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://region-alliance.com/potencial.html>

Науковий керівник,
к.е.н., доц.

І.Я. Іпполітова

Опубліковано в авторській редакції